

Speerpunten tweede helft mei/begin juni

Datum: 18-05-2020

Waarom speerpunten?

In het werkpakketleidersoverleg van 18 mei is besproken welke speerpunten we als unit, als werkpakketten samen, de komende weken voorop gaan stellen. De inventarisatielijst die door WP6 was opgesteld, was hiervoor de basis. Op basis van twee criteria is door alle deelnemers een top 3 aangegeven in deze lijst: welk onderwerp sluit het meest aan bij onze missie en kunnen we vanuit meerdere werkpakketten (integraal) benaderen?

Doel van het formuleren van speerpunten is om op enkele relevante thema's die nu of later gaan spelen, door samenhangend onderzoek een completer beeld te kunnen geven aan beleid. De speerpunten zijn niet 'voor eeuwig' en zullen over enkele weken weer herijkt worden.

Werkwijze rond speerpunten

- Om de afstemming tussen de werkpakketten over speerpunten snel op te pakken, heeft elk speerpunt een coördinator. Deze zorgt met de andere werkpakketten voor een aanscherping van de algemene onderzoeksvraag rond het speerpunt en voor concrete afspraken hoe het speerpunt een plek kan krijgen in het onderzoek. N.B. Het is geen verplichting dat alle werkpakketten meedoen.
- Sommige speerpunten zullen op korte termijn tot een resultaat moeten komen, andere kunnen een iets langere doorlooptijd hebben.
- Welk speerpunt het ook betreft, gestart wordt met de check bij WP2 welke literatuur al beschikbaar is (zie bijgesloten pdf voor een impressie). Op basis daarvan kan aangescherpt worden wat via eigen onderzoek, of dat van een andere organisatie, verder moet worden onderzocht om een goed antwoord op de vraag te formuleren.
- Elke 2 weken bepalen we in het werkpakketleidersoverleg welke speerpunten relevant zijn. Dit kan betekenen dat we speerpunten van een vorige periode voortzetten, of vervangen voor andere.

Speerpunten tot begin juni:

1. **Testbeleid** (urgent, onderdeel van de maatregelversoepeling per 1 juni) – Coörd. (10)/(2e)

WP6 was al begonnen met een onderzoek naar gedrag rond serologische zelftesten, maar daar is een vraag van CIB bijgekomen rondom het in goede banen leiden van het testen op COVID-19 besmetting, dat door de GGD'en zal worden georganiseerd. Het betreft het hele proces van zich melden voor een test bij de GGD, tot en met het aanpassen van gedrag naar aanleiding van de uitkomst van de test (thuisisolatie, risicovoller gedrag).

- WP2: literatuur onderzoek. Wat is er in de literatuur bekend over: (Wanneer/waarom) laten mensen zich testen? Welk effect heeft de uitslag op het gedrag?
- WP3: kunnen er in vragenlijstronde 3 vragen worden opgenomen in de vragenlijst? Zowel over of mensen zich laten testen, bij welke symptomen zouden ze zich willen laten testen, wat is ervoor nodig om ze te laten testen, als wellicht al doorkijkje naar effect op gedrag
- WP4: in de interviewronde die nu loopt worden 2 vragen over testen meegenomen. Overleggen met (10)/(2e) of de antwoorden hierbij met voorrang geanalyseerd kunnen worden om een 1^e beeld te krijgen van wat mensen zeggen over het nieuwe testbeleid? Als nodig in ronde 3 er verder op verdiepen?
- WP5: zinvol om hier een social media op te laten draaien. Dit kan ook essentieel zijn, als in social media een positief beeld komt van hoe het testen verloopt o.i.d., dat dit kan helpen dat mensen zich laten testen. Andersom gebruiken om snel knelpunten/tegenstand op te sporen.
- WP6: nu loopt er een verdiepend onderzoek naar 'zelftesten'. Wellicht dat andere onderdelen die hierboven staan, maar niet vanuit dat WP opgepakt kunnen worden ook hier een plek kunnen krijgen (mits capaciteit).

Daarnaast wordt gedacht over het opzetten van een pilotonderzoek, waarbij het interessant kan zijn samen op te trekken. Bijv. bij mensen in de teststraat, vragen of ze mee willen doen aan een vragenlijst, op termijn aan een serologische test etc. Hier kunnen we samen in optrekken.

2. Inrichten van de leefomgeving (sociale & fysieke omgeving) – Coörd. (10)(2e)

Hoe stellen we mensen in staat om zich aan de maatregelen te houden, met name het houden van afstand. Mensen geven aan dat zij wel afstand houden, maar anderen niet. Hoe kunnen we mensen helpen, ondersteunen, verleiden (nudging) om afstand te houden. En anderzijds, welke belemmeringen ondervinden mensen bij het afstand houden. Hoe betrekken we de burger bij de inrichting, bijvoorbeeld de doelgroep jongeren.

Naast de vraag over inrichting van de openbare ruimte (bv. van het LOT-C), worden ook vragen aan het RIVM gesteld over specifieke binnenruimtes, zoals zorginstellingen, winkels, werkplekken. Tot nu toe geeft het RIVM aan dat de sectoren hierin zelf het voortouw moeten nemen.

3. Polarisatie versus solidariteit (descriptieve normen) – Coörd. (10)(2e)

Solidariteit wordt een belangrijk thema tijdens deze crisis, zeker als de maatregelen langer voortduren en steeds meer gaan knellen. Dit thema heeft een directe relatie met draagvlak voor de maatregelen. Het omgekeerde van dergelijke solidariteit is natuurlijk polarisatie, wat we in de VS de laatste tijd ook met betrekking tot dit onderwerp nadrukkelijk de kop op zien steken. Ook in Nederland gebeurt het.

Vraag is of mensen solidair zijn/zich voelen in deze situatie en zo ja, met wie? Ouderen, kwetsbaren, zorgverleners of economische 'groepen' zoals mensen met eigen bedrijf, of 'eigen' groepen (jongeren, mensen met kinderen, pakkers etc). En welke invloed dit heeft op gedragingen.

Gerelateerd hieraan zijn sociale normen: wat zien we anderen doen en wat denken we dat anderen het juiste vinden om te doen.

Als methode die we tot nu toe niet hebben toegepast, wordt Observeren van gedrag in de openbare ruimte opgevoerd. Op basis van visual methodology en citizen science kunnen mensen bijvoorbeeld foto's insturen in relatie tot de 1.5 meter maatschappij. Dit kan gericht zijn op waar zitten moeilijkheden, hoe wordt het ervaren, welke oplossingen hebben mensen bedacht etc. Deze foto's kunnen geanalyseerd worden in relatie tot een specifieke onderzoeksvraag. Daarbij kunnen we starten met jongeren 16-26 jaar, een groep die veel moeite heeft met de anderhalve meter. Hierover is ook WAR-lid (10)(2e) (10)(2e) zeer enthousiast. Er bestaan verschillende organisaties die bij dit project van dienst zouden kunnen zijn, zoals het in jongeren gespecialiseerde onderzoeksbureau YoungWork, universiteiten (Radboud, Twente) of Hogescholen (HvA lectoraat Visual Methodologies).

In alle drie onderwerpen zal de vraag doorklinken of mensen voldoende expert zijn, om zich aan de maatregelen te houden.